

MODEL DE GESTIÓ I PLANIFICACIÓ DE L'EQUITAT EDUCATIVA A ESCALA LOCAL

Gerència de Serveis d'Educació

Novembre 2021

**Diputació
Barcelona**

Relació de continguts

1. El Model de gestió i planificació d'equitat educativa com a recurs tècnic

- 1.1 La necessitat de crear un model aplicable i adaptable
- 1.2 Un enfocament metodològic basat en tres eixos
- 1.3 La transferència de coneixement tècnic i normatiu
- 1.4 L'objectiu i resultat esperat del suport
- 1.5 El procés de treball
- 1.6 Les eines subministrades per analitzar i (re) dissenyar el model

2. El marc estratègic del Model

- 2.1 Transferència de coneixement de l'eix del marc estratègic

3. Els espais i processos de governança del Model

- 3.1 Les eines i materials de l'eix d'espais i processos de governança

4. El Sistema d'informació del Model

- 4.1 Les eines i materials de l'eix del Sistema d'informació
- 4.2 Els àmbits i els indicadors del Sistema d'informació
- 4.3 Els tipus de taules
- 4.4 Els taulells (dashboards)

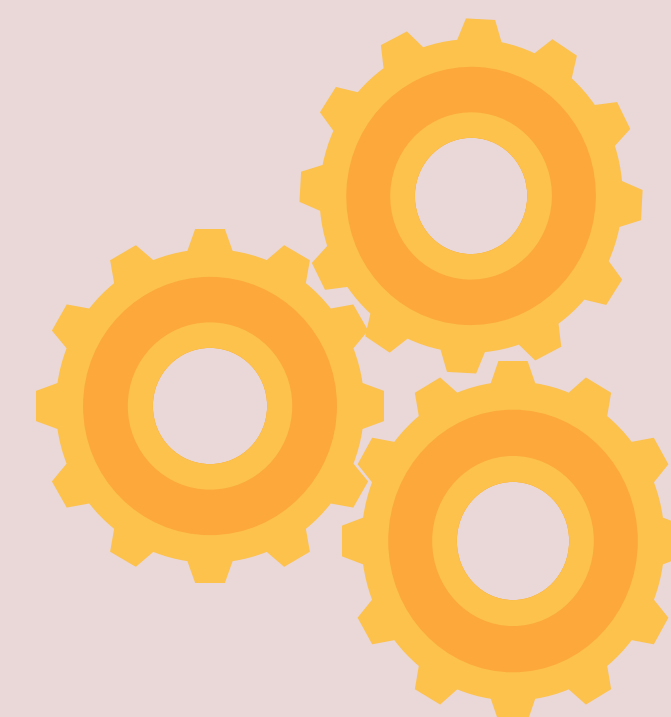
5. Mesurant la segregació amb els diferencials

- 5.1 Els diferencials
- 5.2 El procés de càlcul dels diferencials
- 5.3 Exemple de diferencials alumnat amb NEE (primària)
- 5.4 Exemple de diferencials alumnat amb NEE (secundària)
- 5.5 Exemple saldo (taula)
- 5.6 Exemple saldo (gràfic)

6. Què aporta el suport i quin és el valor afegit del Model segons els municipis?

1. El Model de gestió i planificació d'equitat educativa com a recurs tècnic

1.1 La necessitat de crear un model aplicable i adaptable

En el moment d'iniciar els suport tècnics en equitat educativa i escolarització equilibrada, s'evidencià una manca de models o procediments per a analitzar o implementar polítiques en equitat educativa a escala municipal, tant des de l'àmbit acadèmic com d'organismes i institucions.

Aquesta carència posà de relleu la necessitat de generar una metodologia que permetés la diagnosi i posteriors propostes d'actuació en matèria d'equitat educativa.

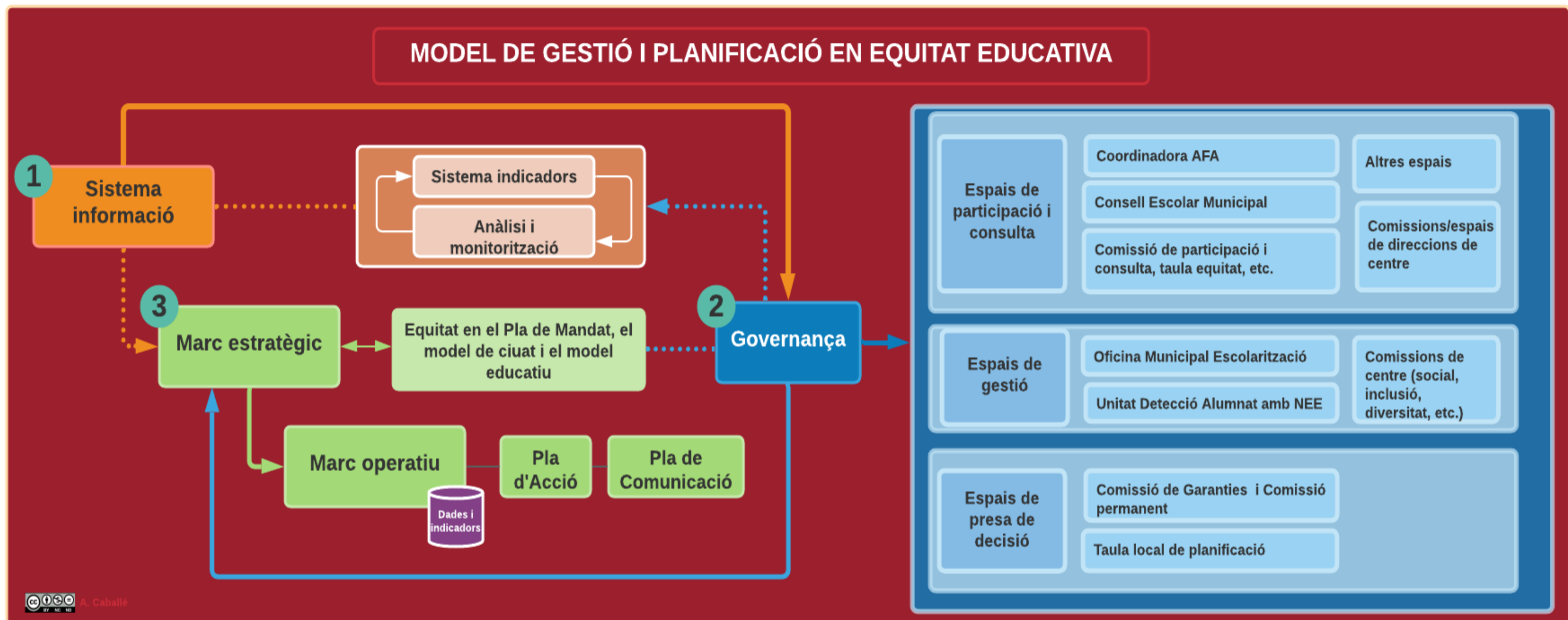
Amb aquestes premisses, s'ha dissenyat un model que té les següents característiques:

- sistema basat en les **evidències** (dades i indicadors) que permetin avaluar l'acció i monitoritzar l'acompliment dels objectius
- visió **transversal**, tant en la part de diagnosi com de propostes
- metodològicament **robust**
- **adaptable** a les casuístiques locals tant conjunturals com estructurals
- que **inclogui** tant les accions, els actors, els espais de governança i els processos en que interactuen, tant conjunta com individualment
- **aplicable** a les diferents tipologies de municipis, en relació la seva realitat demogràfica, territorial i política

1.2 Un enfocament metodològic basat en tres eixos

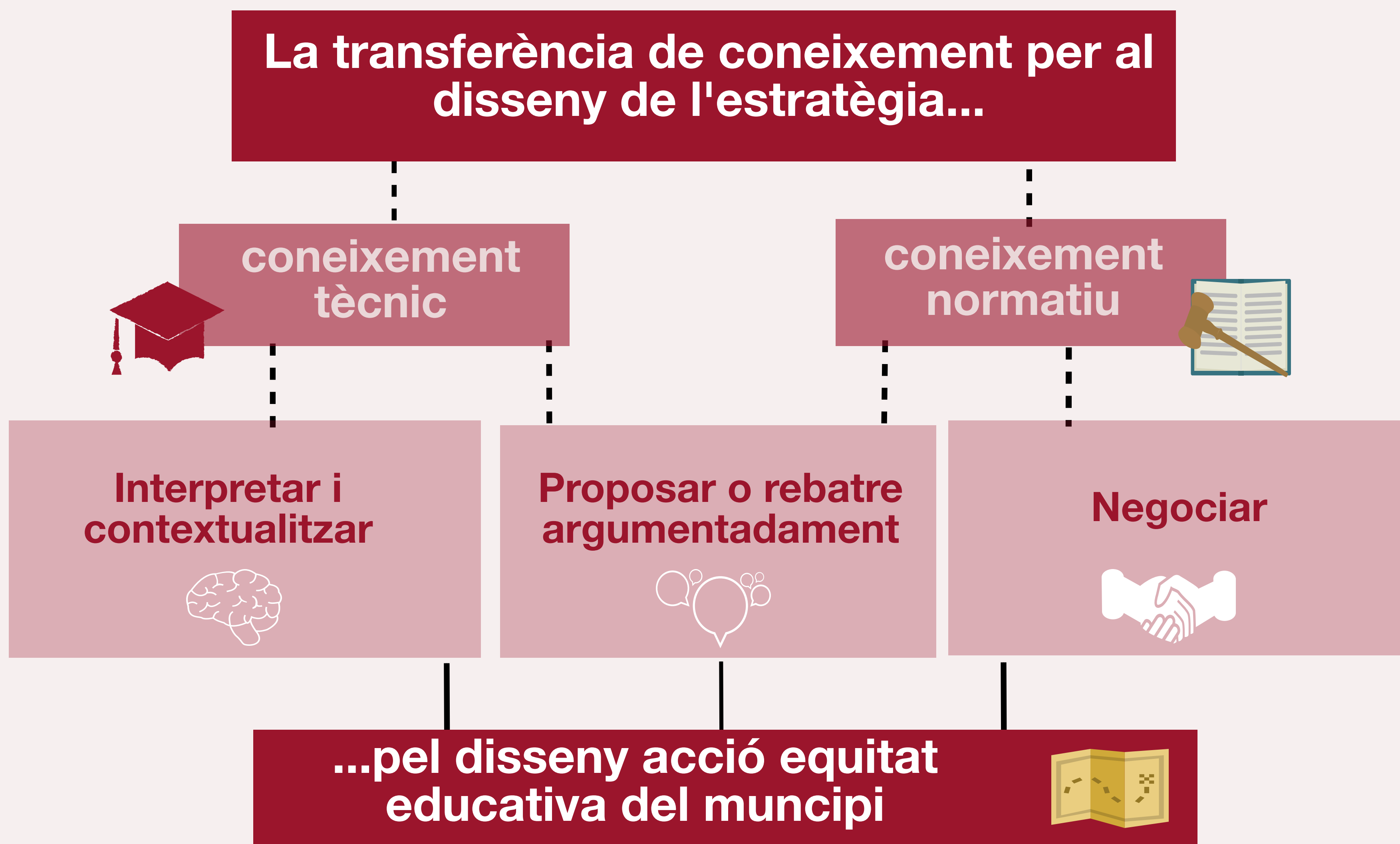
El suport analitza les dades de l'ens local en matèria d'equitat i escolaritat equilibrada, els espais i processos de governança en què participa, i la política estratègica en que basa l'acció d'equitat educativa.

L'anàlisi permet identificar l'actual model de gestió i planificació d'equitat educativa de l'ens local, per posteriorment fer propostes de millora en cada un dels tres eixos.

1.3 La transferència de coneixement tècnic i normatiu

La diagnosi realitzada en els tres eixos es completa amb materials i informacions rellevants en relació a la normativa i altres documents tècnics.

1.4 L'objectiu i resultat esperat del suport

Així doncs, el suport tècnic permet als municipis realitzar una diagnosi del model actual, i basant-se en el coneixement tècnic i normatiu, aquests poden posteriorment validar, millorar, o reformular les seves polítiques i accions en equitat educativa.

**El suport
realitzat**

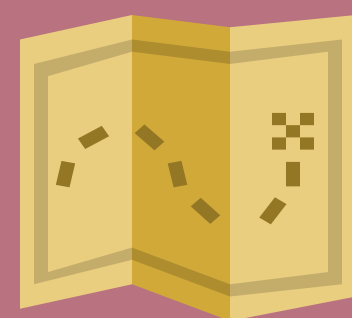
**Diagnosi:
indicadors, espais
de governança,
estratègia**

**Transferència
de
coneixement**

**El
resultat
del
suport**

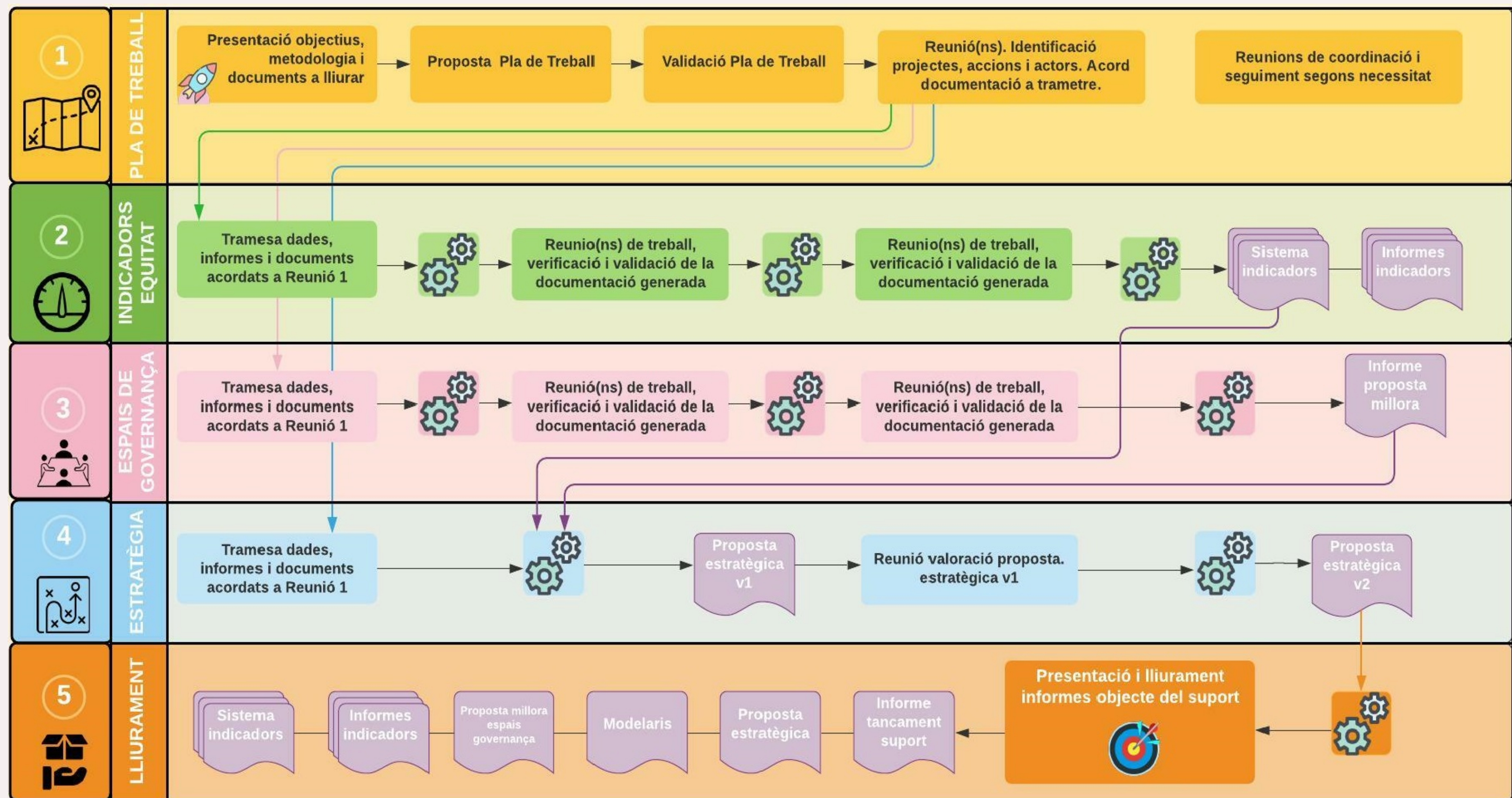
**(Re) Disseny
acció equitat
educativa del
municipi**

**(Nou) Model de gestió
i planificació
equitat educativa**

1.5 El procés de treball

L'acompanyament tècnic que es realitza consta de quatre fases, que es completen amb el lliurament dels materials i els informes que componen el conjunt del suport

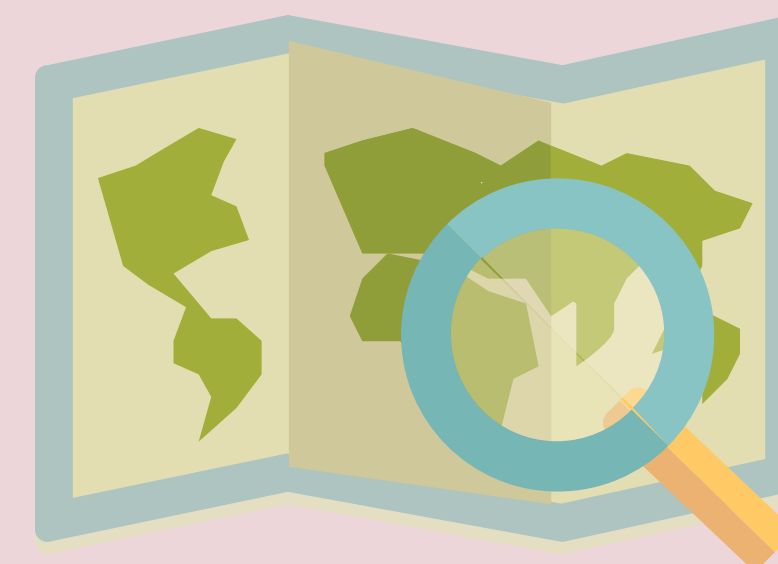

1.6 Les eines subministrades per analitzar i (re) dissenyar el Model

2. El marc estratègic del Model

2.1 Transferència de coneixement en l'eix del marc estratègic

MARC CONCEPTUAL

El concepte d'equitat i les seves dues dimensions.
Conceptes relacionats

De la segregació escolar
l'escolaritat equilibrada

La teoria de la fortalesa de
les xarxes socials dèbils

Les dinàmiques
poblacionals i la seva
incidència en la
planificació educativa

Pràctiques i propostes
d'acció en equitat i
escolaritat equilibrada dels
principals referents
institucionals i organismes

La interacció de l'equitat i
l'escolaritat equilibrada en
altes àmbits

L'experiència de les Free
Choice Magnet Schools
(USA)

MARC NORMATIU I COMPETENCIAL

El marc normatiu i
competencial en matèria
d'equitat i escolaritat
equilibrada a Catalunya

L'acció del Departament
d'Educació en matèria
d'equitat educativa

El Decret 11/2021 de
programació i admissió en
els centres educatius

El logaritme de Boston
com a mecanisme
d'assignació

La classificació dels
centres segons
complexitat socio-
econòmica i administrativa

El Pacte contra la
segregació escolar

CLAUS PEL DISSENY DE L'ESTRATÈGIA

De la teoria del canvi als
objectius SMART

De l'anàlisi cost-benefici
de les polítiques d'equitat

Propostes d'àmbits
d'acció a escala local en
equitat educativa

Disseny de l'estratègia,
l'acció i avaluació

3. Els espais i processos de governança del Model

3.1 Les eines i materials de l'eix d'espais i processos de governança

MARC CONCEPTUAL

Definició de conceptes: espais, processos i actors participants

Tipologia d'espais en equitat i escolaritat equilibrada: els espais de gestió, de participació i consulta i de presa de decisions

Els espais i els processos en el Sistema d'informació

ELS ESPAIS

Els espais de treball normatius en educació, equitat i en escolaritat equilibrada

Espais de gestió, espais de participació i espais de presa de decisió

Anàlisi de la participació de l'ens local en els espais de governança

Anàlisi de la lineació de la participació amb l'estratègia

Propostes de millora per l'ens local de la seva participació en els espais de governança

L'Oficina Municipal d'Escolarització

Sistema documental bàsic dels espais de governança

ELS PROCESSOS

La identificació dels processos en que participa l'ens local

El procés de gestió de les sol·licituds rebudes després del tancament de llistes

Les Unitats de Detecció

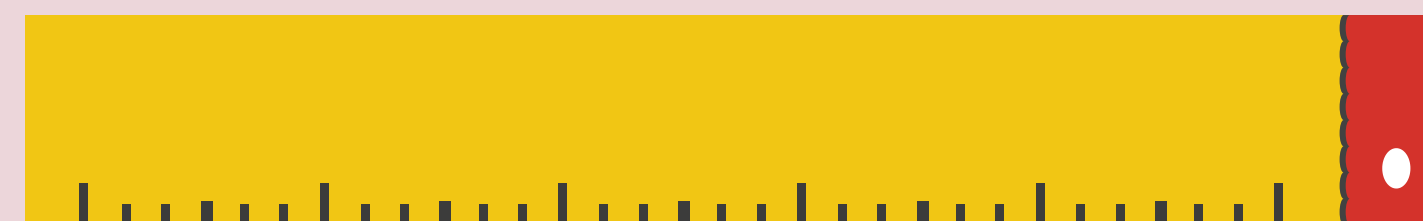
El diagrama de procés com a eina bàsica d'anàlisi

Propostes de millora dels processos

Sistema documental bàsic dels processos de gestió de l'equitat i l'escolaritat equilibrada

4. El Sistema d'Informació del Model

4.1 Les eines i materials de l'eix Sistema d'informació

MARC CONCEPTUAL

La funcionalitat d'un sistema d'informació

Eines de mesura de la segregació i l'equitat

Les limitacions de l'índex de dissimilitud (Duncan)

El concepte d'índex d'oportunitat educativa

Els diferencials com instrument de mesura d'una distribució desigual

Les avaluacions de la gestió de l'equitat en els centres

El Sistema d'informació com a eina de monitorització de l'acompliment de l'estratègia

ELS ÀMBITS PROPOSATS

La proposta de treball en cinc àmbits

La importància del context municipal i la caracterització dels centres

L'adaptabilitat del sistema a les necessitats, objectius estratègics i recursos de l'ens locals

La monitorització de l'escolarització en 4 moments

Les taules d'evolució de cursos

EINES DE GESTIÓ I INTERPRETACIÓ

Les taules d'informació, gestió i seguiment

El quadre de comandament

Les taules resum i les taules assistencials als gràfics

Els taulells (dashboards)

Les eines per la gestió i seguiment: formats condicionals i normes

4.2 Els àmbits i els indicadors del Sistema d'informació

Sistema d'informació del Model de Gestió i Planificació de l'equitat educativa a nivell local			124 indicadors
1 Context sociodemogràfic i població escolaritzada	1.1 Dades població		14 indicadors
	1.2 Població escolaritzada		
	1.3 Mobilitat escolar		
2 Oferta educativa no obligatòria de titularitat municipal	2.1 Escola Bressol Municipal	2.4 Escola d'Art	29 indicadors
	2.2 Escola de Música Municipal	2.5 Cicles formatius	
	2.3 Escola de Persones Adultes		
3 Recursos, processos i resultats	3.1 Indicadors de centre	3.4 Projectes singulars de centre	36 indicadors
	3.2 Cost Escolarització	3.5 SIEI, Aules acollida i Centre Obert	
	3.3 Estat i tipus equipament	3.6 Absentisme	
4 Governança i formació en equitat educativa	4.1 Inversió en equitat	4.4 Espais de gestió i participació en equitat	20 indicadors
	4.2 Projectes educatius per l'equitat	4.5 Accions de comunicació a les famílies	
	4.3 Formació en equitat i escolaritat equilibrada	4.6 Accions d'acompanyament a les famílies	
5 Indicadors de gestió i presa de decisió per escolaritat equilibrada	5.1 Sol·licituds fora termini i tardana	5.5 Assignacions i dades curs	25 indicadors
	5.2 Reclamacions	5.6 Priorització centres P3 i 1 ESO	
	5.3 Nacionalitat i procedència sol.licitants	5.7 Quadre comandament matrícula	
	5.4 Dades generals curs	5.8 Quadre comandament NEE	
		5.9 Quadre comandament general escolaritat equilibrada	
		5.10 Índex dissimilitud Duncan	

Educació
Alba Caballé i Rivera

4.3 Els tipus de taules

Taules d'informació	Dades primàries i fixes (o agregades)	<ul style="list-style-type: none">• Característiques sol·licituds d'admissió• Priorització de centres sol·licituds• Places ofertes• Alumnat matriculat• Etc.
Taules de gestió	Dades dinàmiques [2 tipus]	<ul style="list-style-type: none">• Dades per aula/curs en temps reals (vacants, NEE, alumnat assignat fora termini, etc.). Incorpora indicadors bàsics de control i informació.• Dades assignacions CGA per aula
Taules de control	Dades de referència relatives a les dades dinàmiques	<ul style="list-style-type: none">• Faciliten la comparativa entre centres de dades d'especial rellevància. Indiquen de forma automàtica compliment objectius.• Poden requerir dades de les taules d'informació
Taulell de comandament	Taules resum d'indicadors d'especial rellevància	<ul style="list-style-type: none">• Selecció de les taules que recullen dades de les taules d'informació, gestió i control

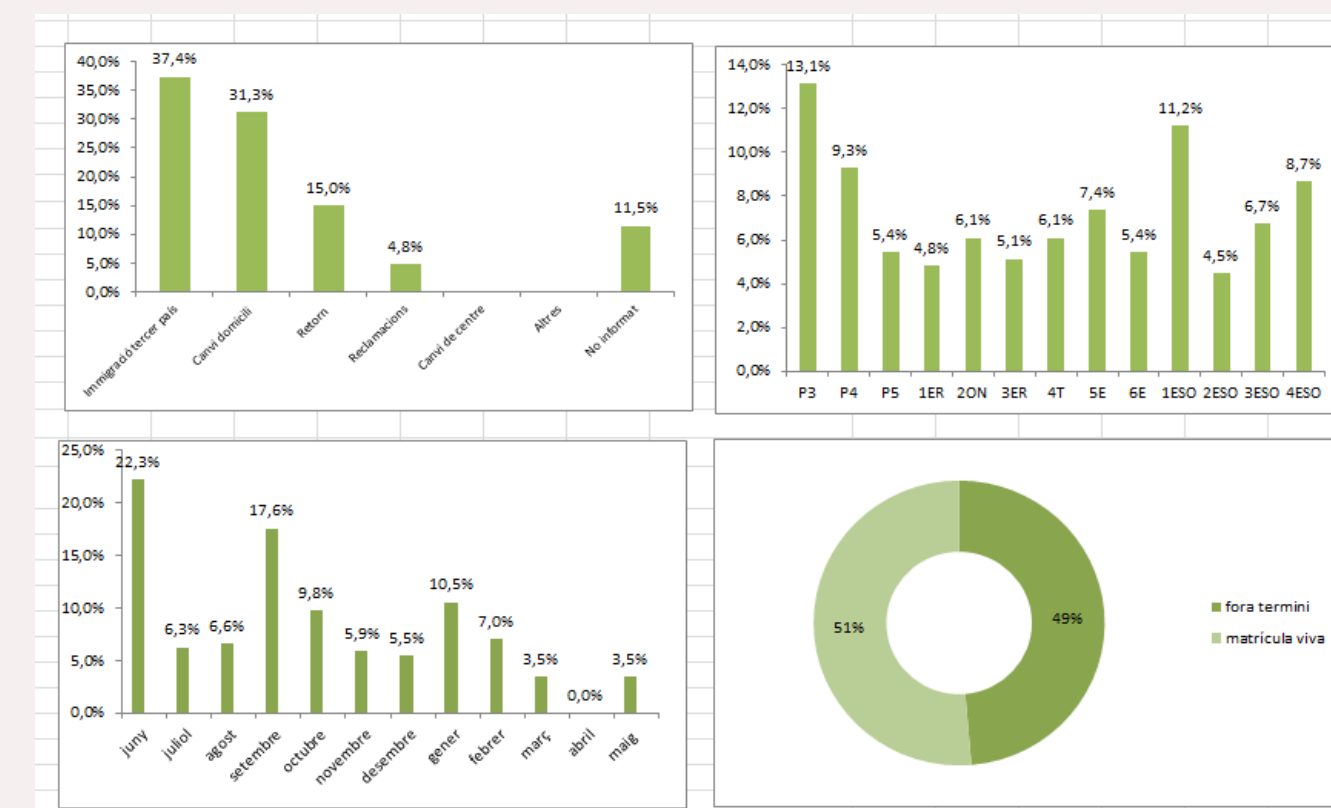
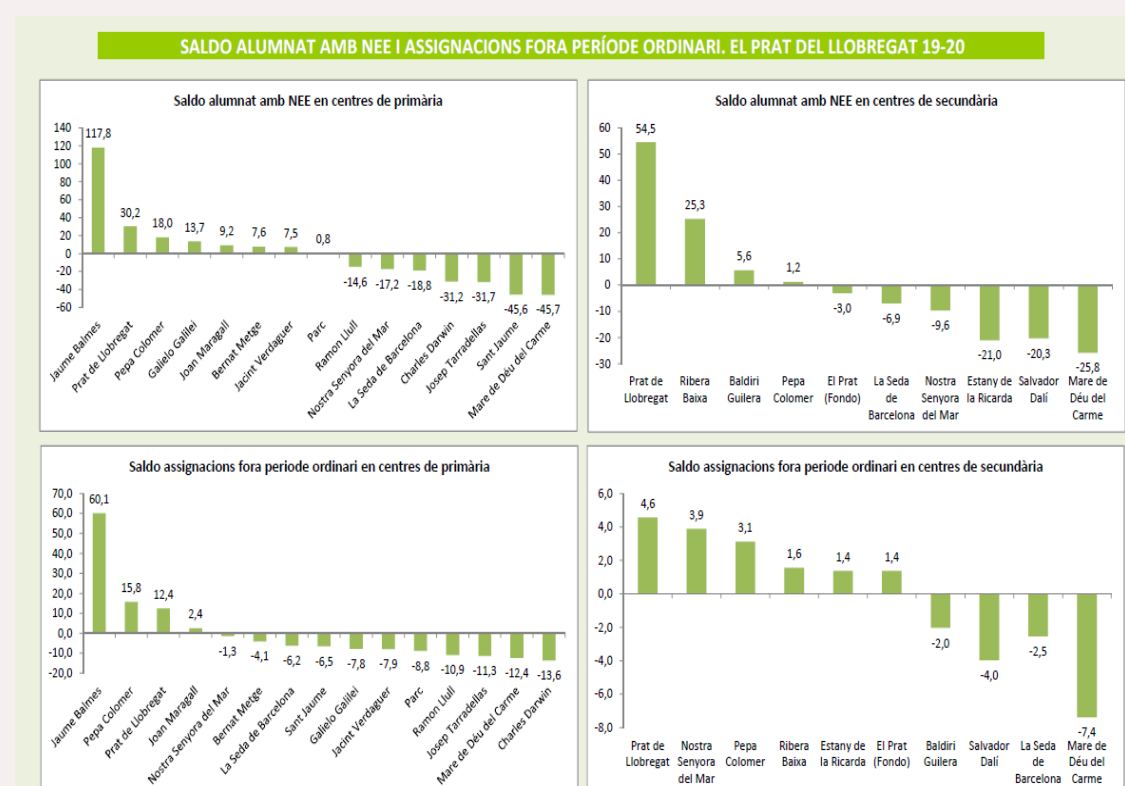
4.4 Els taulells (dashboards)

Què són?

- Conjunt de taules i gràfics que **es generen de forma automàtica**
- Estan configurats i editats per a poder imprimir o compartir en arxiu pdf
- Són una selecció d'indicadors i dades
- Sovint requereixen d'una taula d'edició per assolir un òptim propòsit de comunicació i interpretació
- Són l'eina bàsica de comunicació i transferència de coneixement en determinats espais de treball

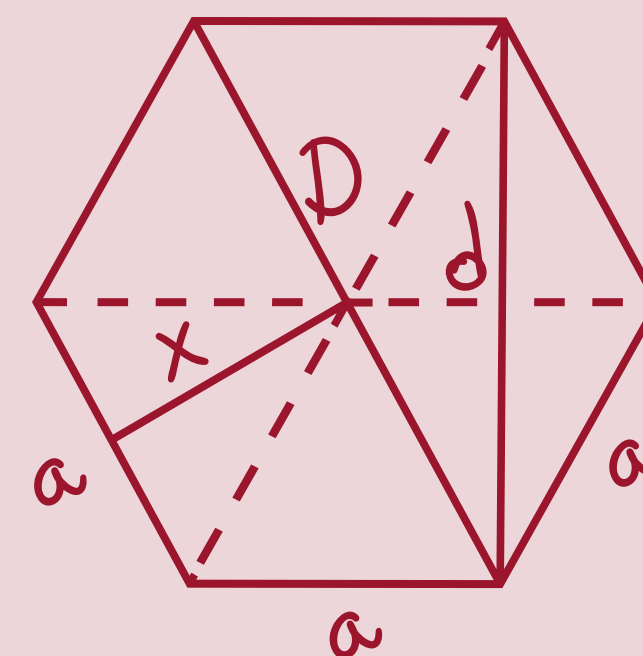
A tenir en compte

- Han de donar resposta als objectius operatius, estratègics i de comunicació. Per tant, segurament necessitaran reconfigurar-se de forma regular
- L'ordre de les dades és bàsic: cal primar els ordres ascendents o descendents, i en tot cas ajudar-se de colors addicionals per indicar xarxes o zones educatives
- No agregar dades d'etapes encara que el centre sigui de dues etapes
- Valorar recalculat dades quan hi ha centres *outliers*, i generar dues gràfiques
- Elaborar gràfics senzills però tècnicament correctes

5. Mesurant la segregació amb els diferencials

5.1 Els diferencials

Diferencial per etapa

Cada centre té un % sobre el total de la matrícula de l'etapa, i aquesta és la referència
La dada de referència és la matrícula (inici de curs/final de curs) de cada centre
Els indicadors de tots els centres sumen 100.
Es calcula diferència entre l'indicador que es vol monitoritzar (en %) i el % de matrícula del centre sobre el total de l'etapa.

Diferencial per mitjana municipi

La referència és la mitjana percentual d'aquell indicador en l'etapa, per tot el municipi
Es calcula de cada centre el % d'aquell indicador sobre el total de la seva matrícula
Els indicadors de tots els centres no sumen 100
Es calcula la diferència entre la mitjana de l'etapa (%) i el % de l'indicador en el centre

Els diferencials permeten establir **objectius per centre**, amb visió de conjunt, i programar els quadres de control per a informin sobre l'acompliment l'estratègia.

El diferencial es pot **calcular en percentatge** o en dada **absoluta**

Els diferencials són, però, una mitjana de centre, i cal disposar també de:

- diferencials a nivell d'aula i curs en relació el centre
- diferencials a nivell d'aula i curs en relació el mateix curs per tots els centres

5.2 Procés de càlcul dels diferencials

Diferencial respecte la mitjana del municipi

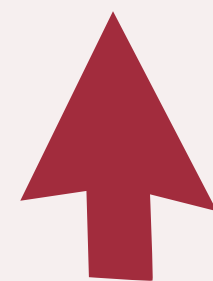
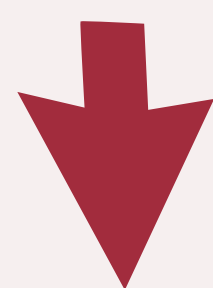
alumnat amb NEE

%

nº

primària
secundària

primària
secundària

assignacions fora període ordinari

%

nº

primària
secundària

primària
secundària

% sobre la matrícula del centre de l'indicador

-

% mitjana alumnat etapa de l'indicador

=

% de diferència o diferencial

si és positiu, és alumnat excedent
si és negatiu, és alumnat en dèficit

Diferencial respecte l'etapa (final de curs)

alumnat amb NEE

%

nº

primària
secundària

primària
secundària

assignacions fora període ordinari

%

nº

primària
secundària

primària
secundària

% sobre la matrícula del centre de l'indicador

-

% matrícula del centre sobre el total de l'etapa

=

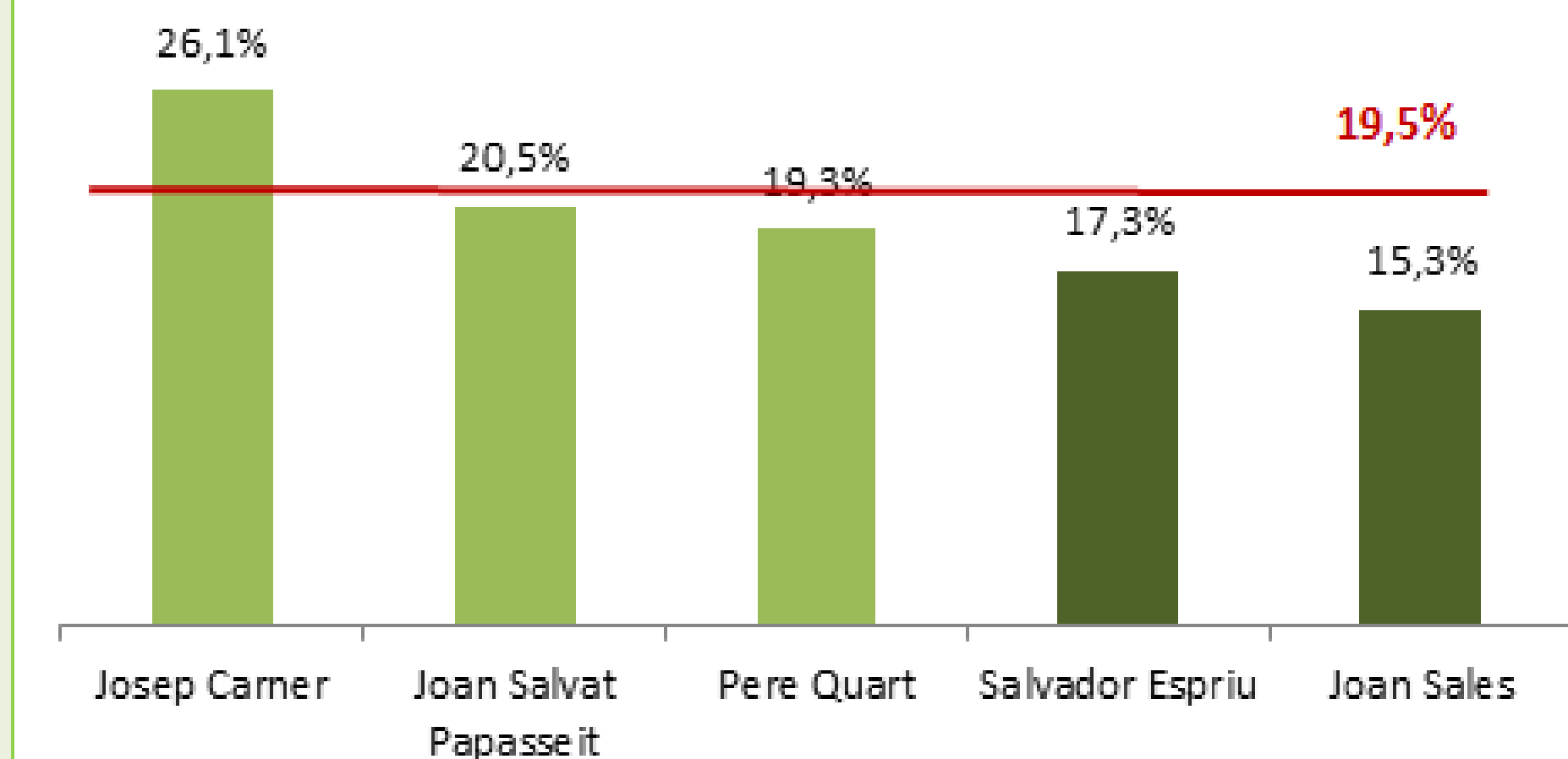
% de diferència o diferencial

si és positiu, és alumnat excedent
si és negatiu, és alumnat en dèficit

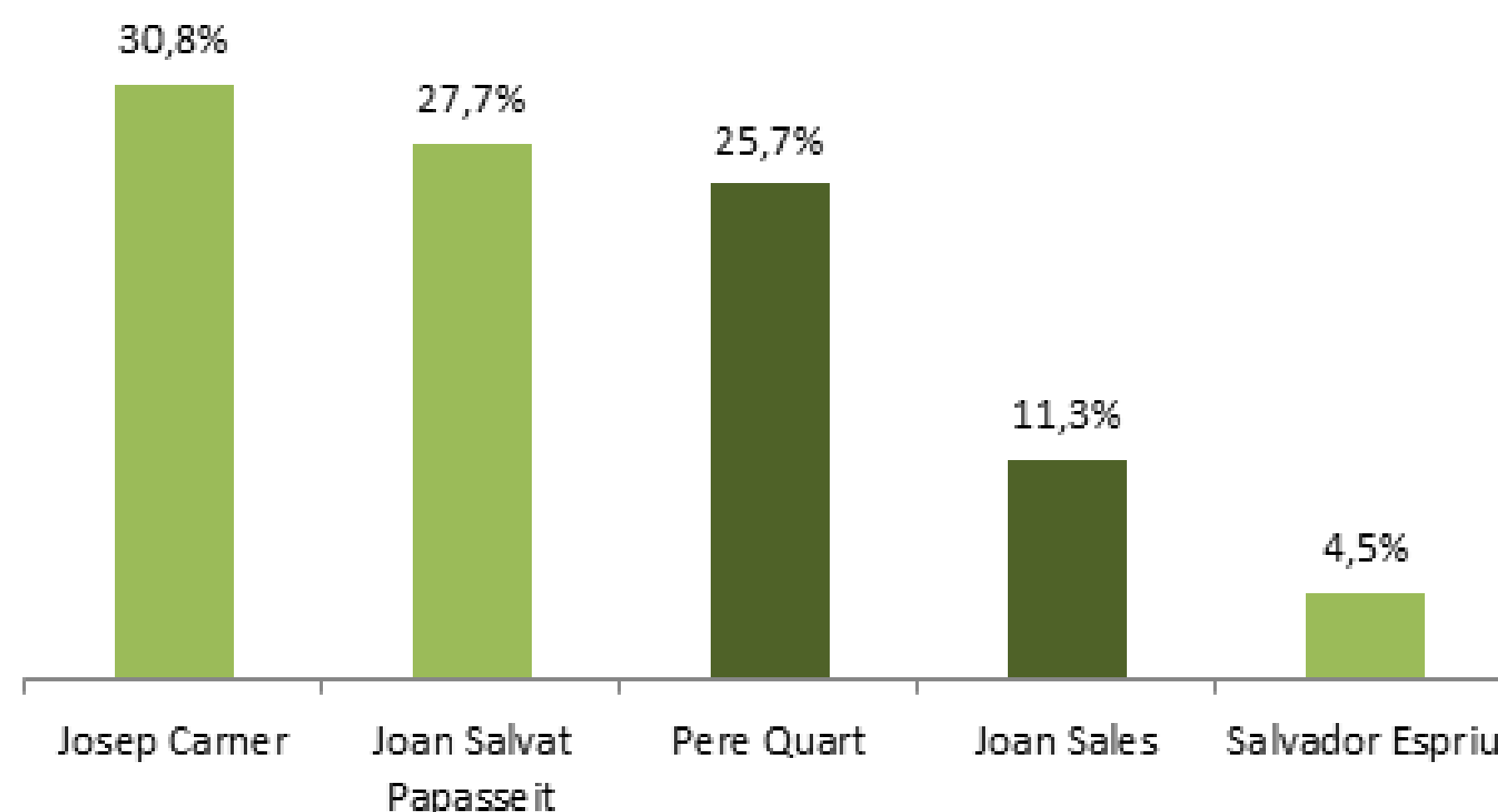
5.3 Exemple de diferencials alumnat amb NEE (primària)

DIFERENCIALS ALUMNAT AMB NEE. RODONELLA CURS 2019-2020

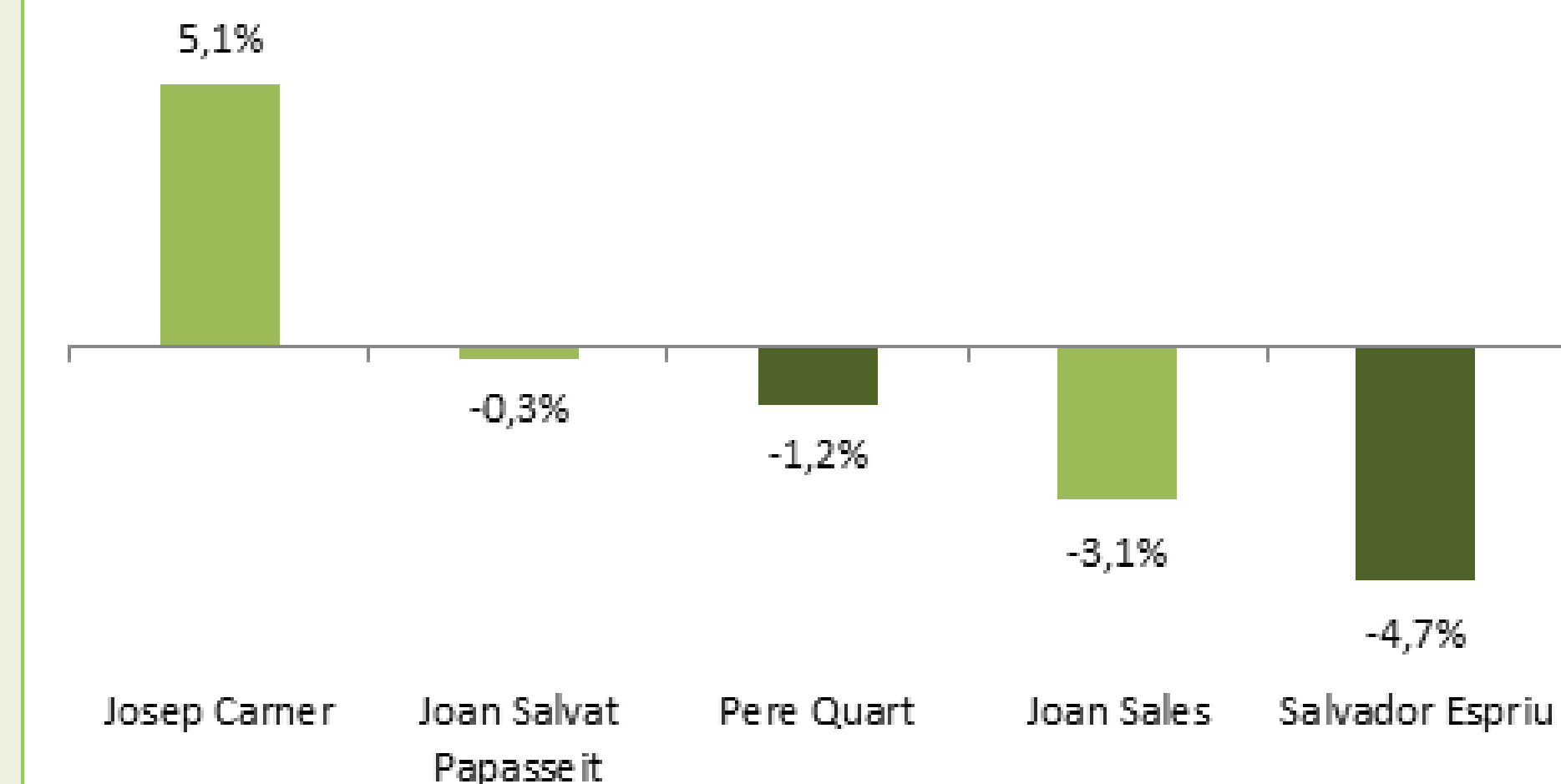
Alumnat amb NEE respecte mitjana del municipi, centres de primària

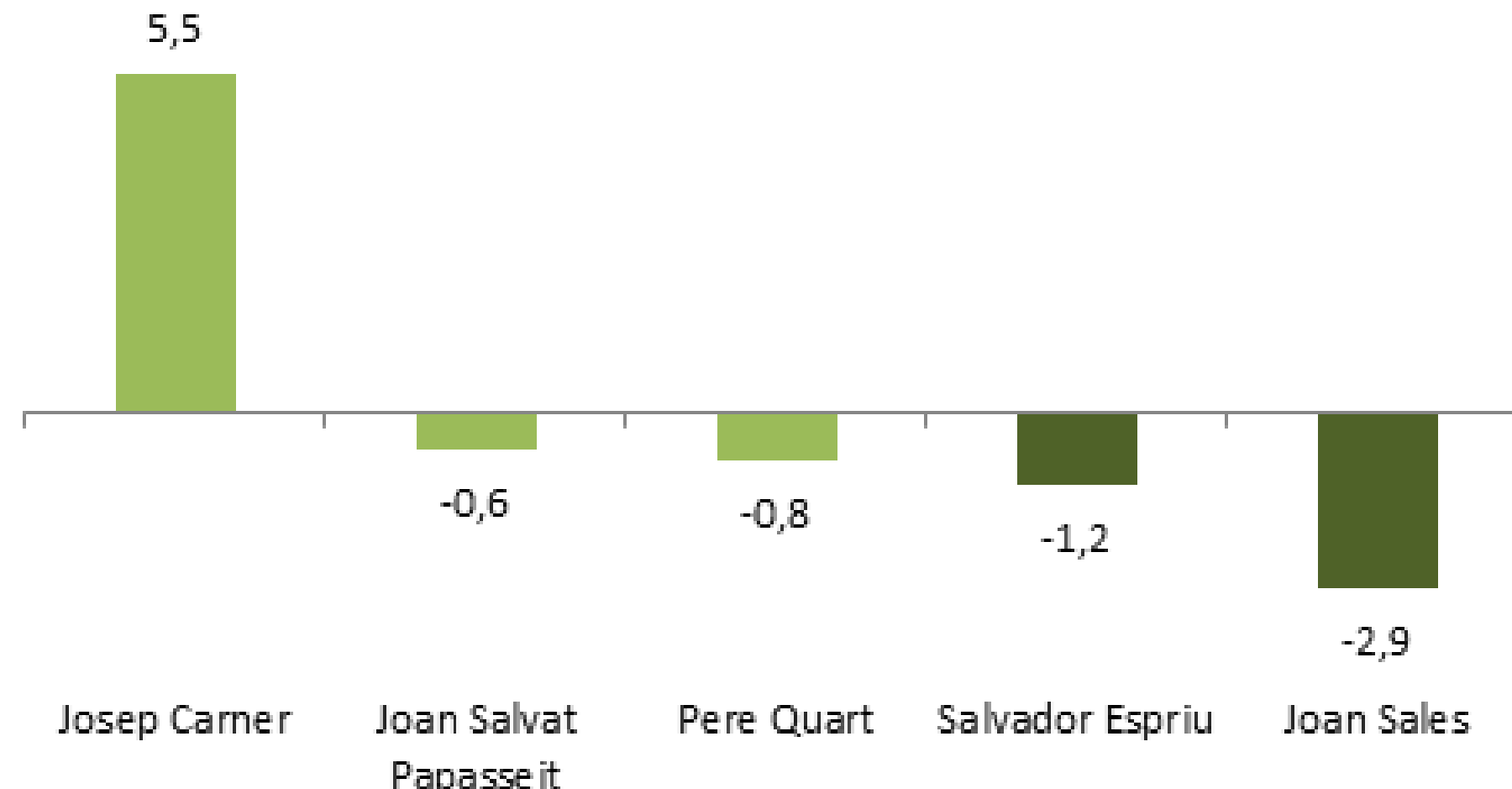
Alumnat amb NEE sobre etapa, centres de primària

Diferencial NEE respecte el que correspondria al centre per la mitjana del municipi, centres de primària

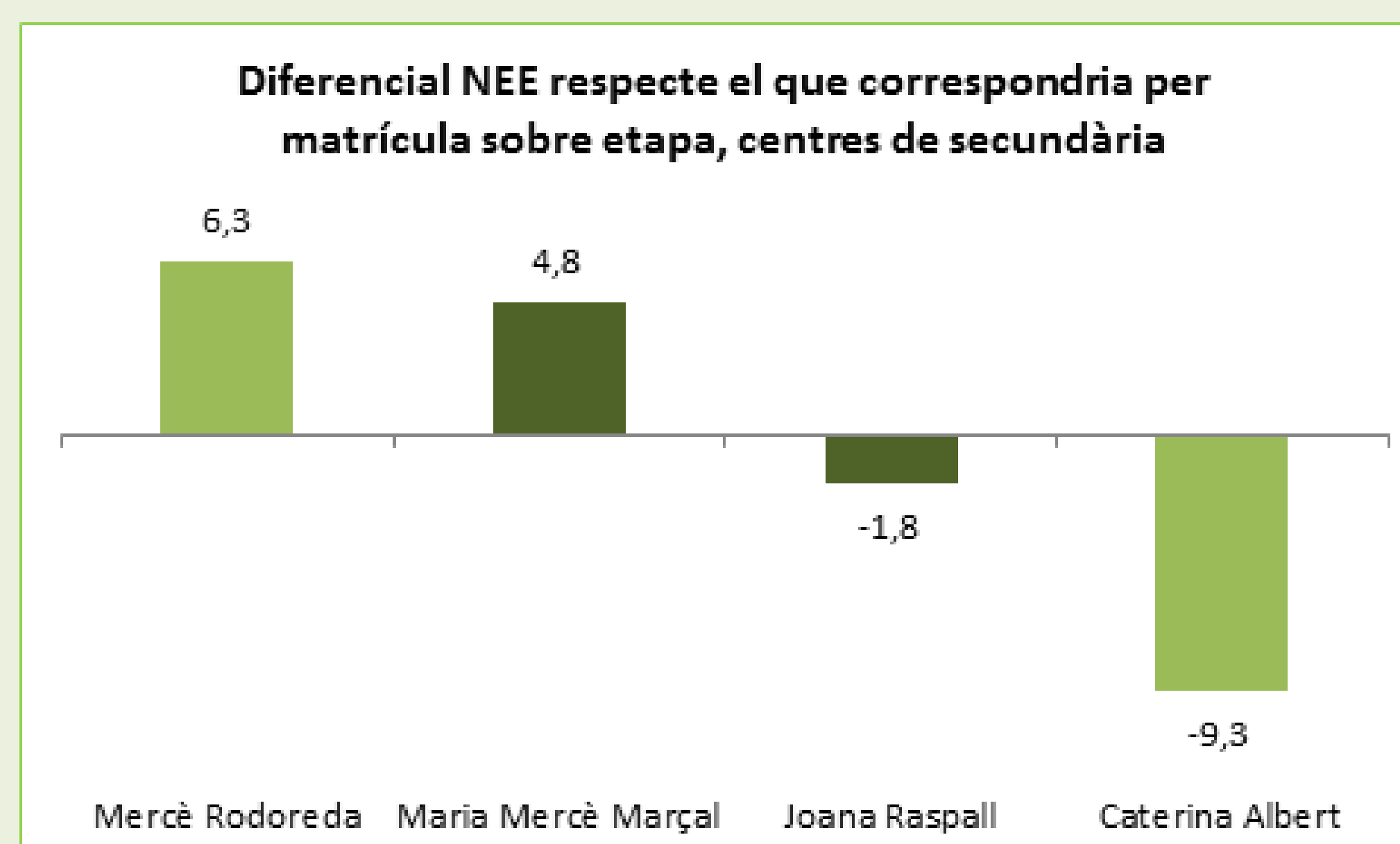
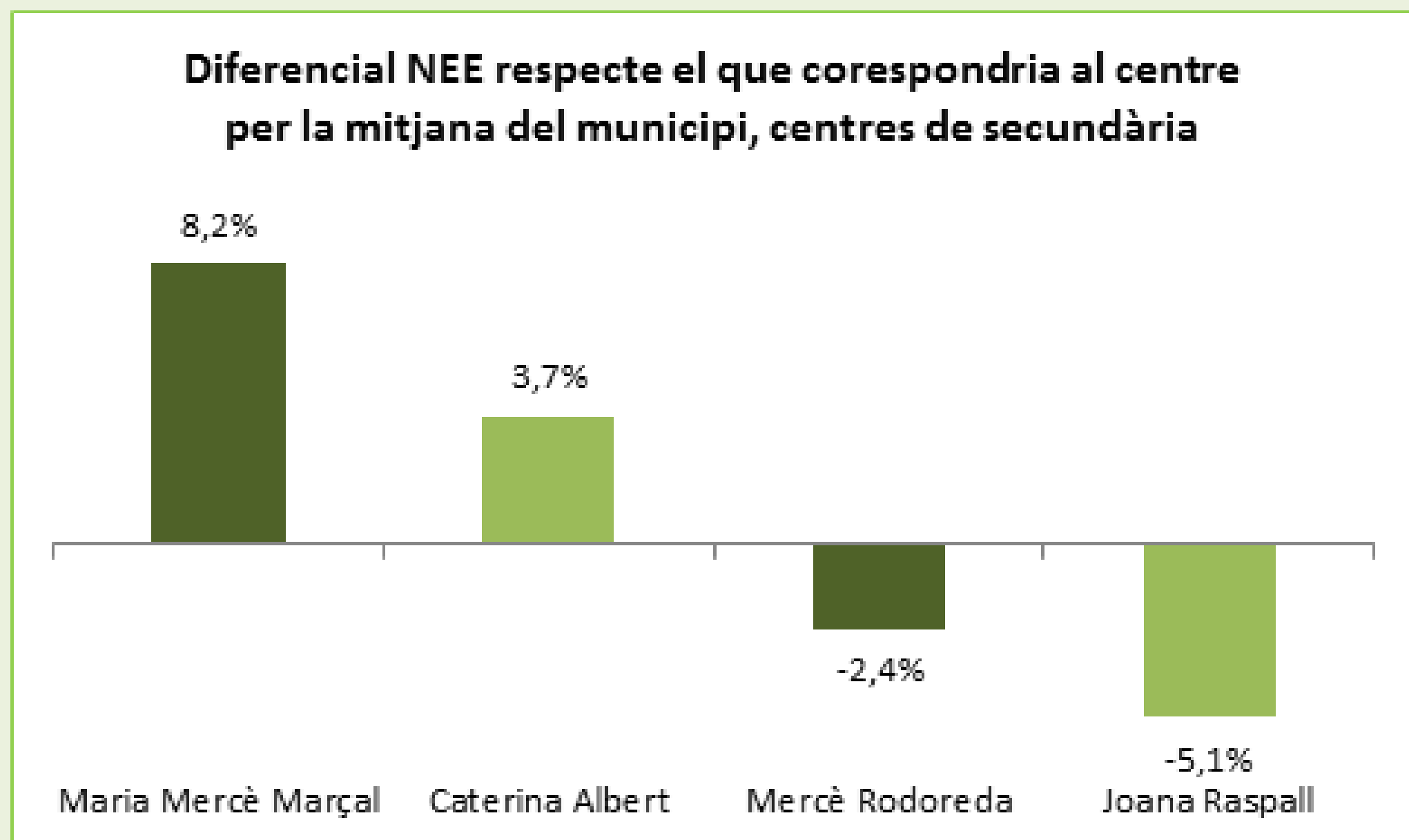
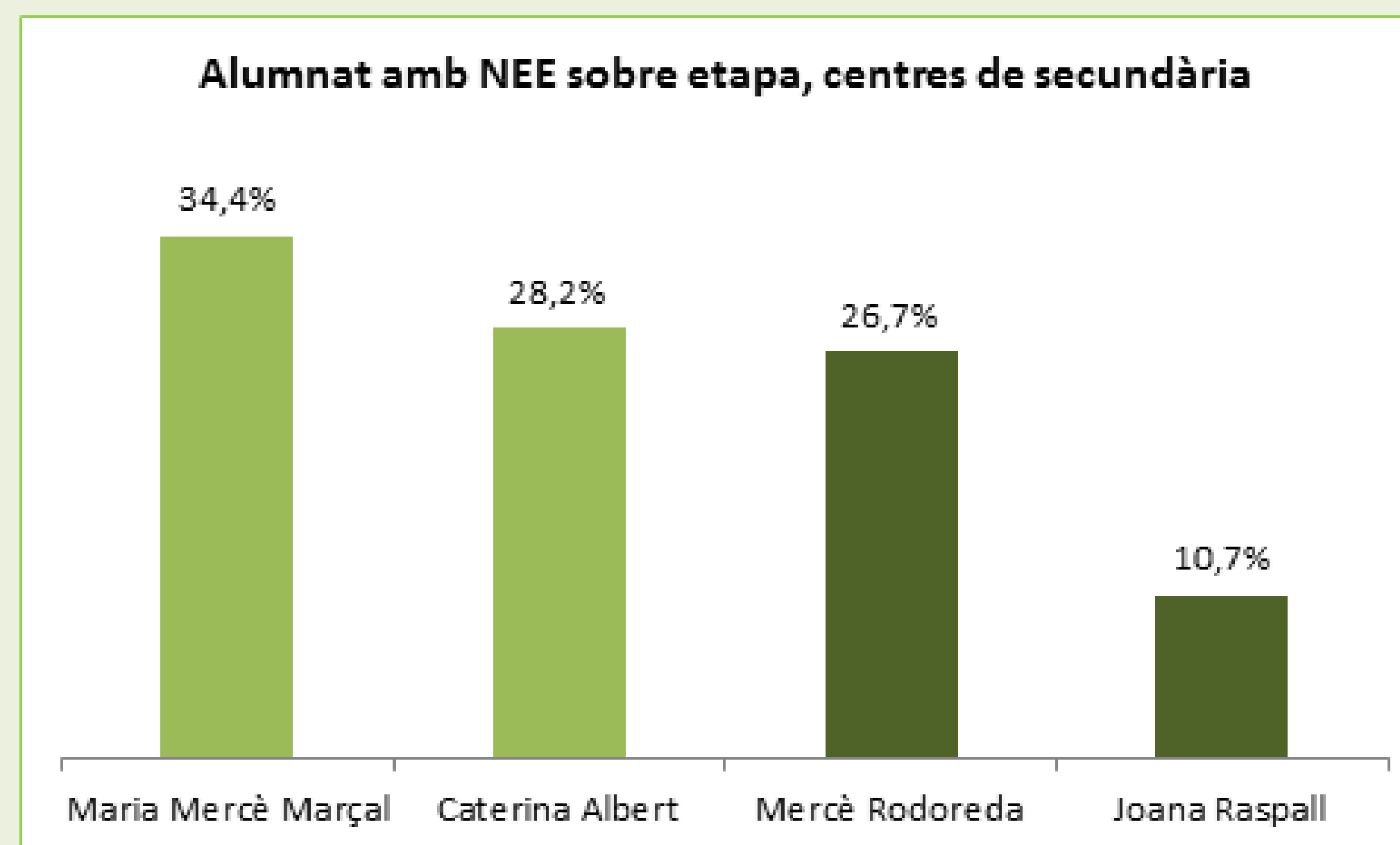
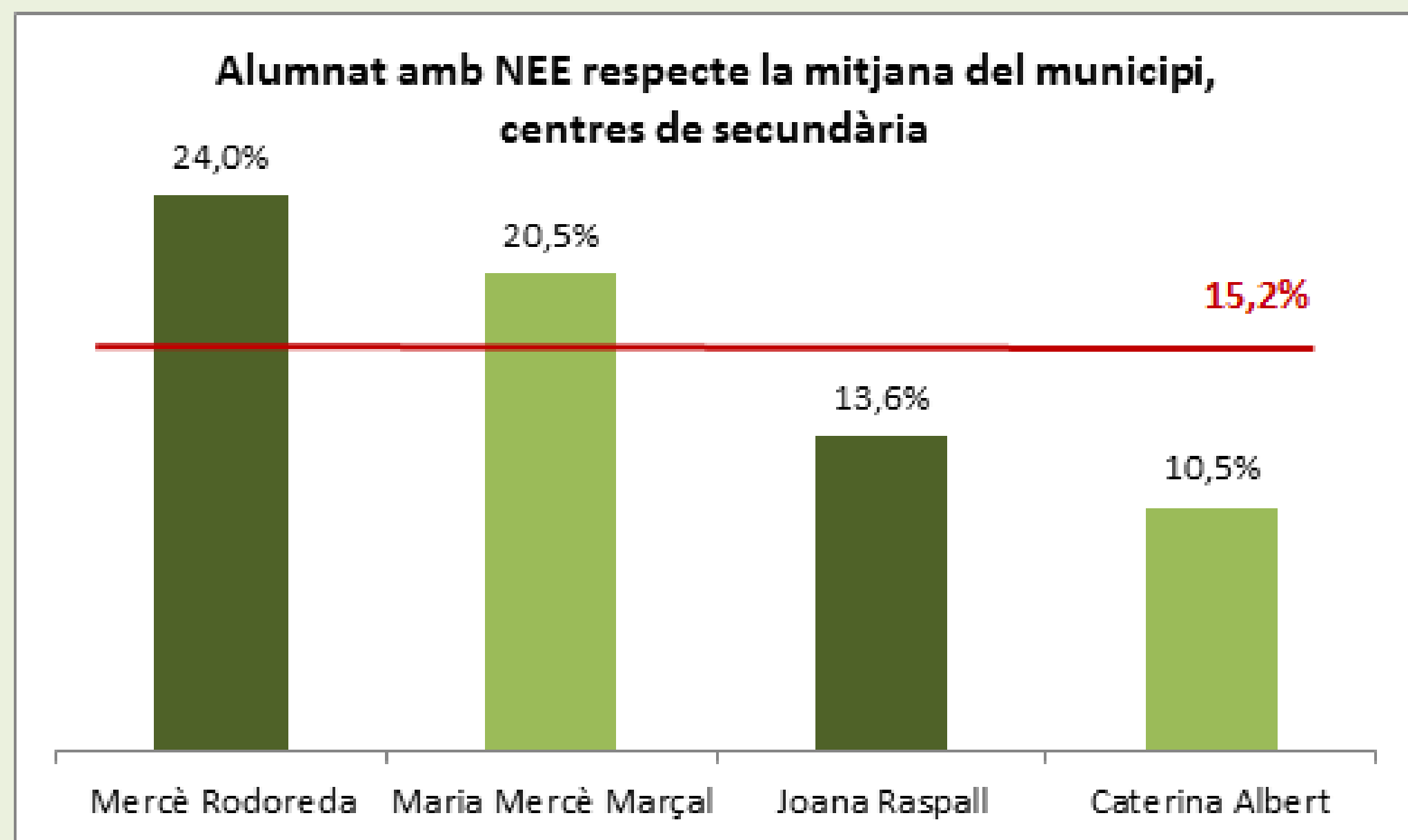

Diferencial NEE respecte el que correspondria per matrícula sobre etapa, centres de primària

5.4 Exemple de diferencials alumnat amb NEE (secundària)

DIFERENCIALS ALUMNAT AMB NEE. RODONELLA CURS 2019-2020

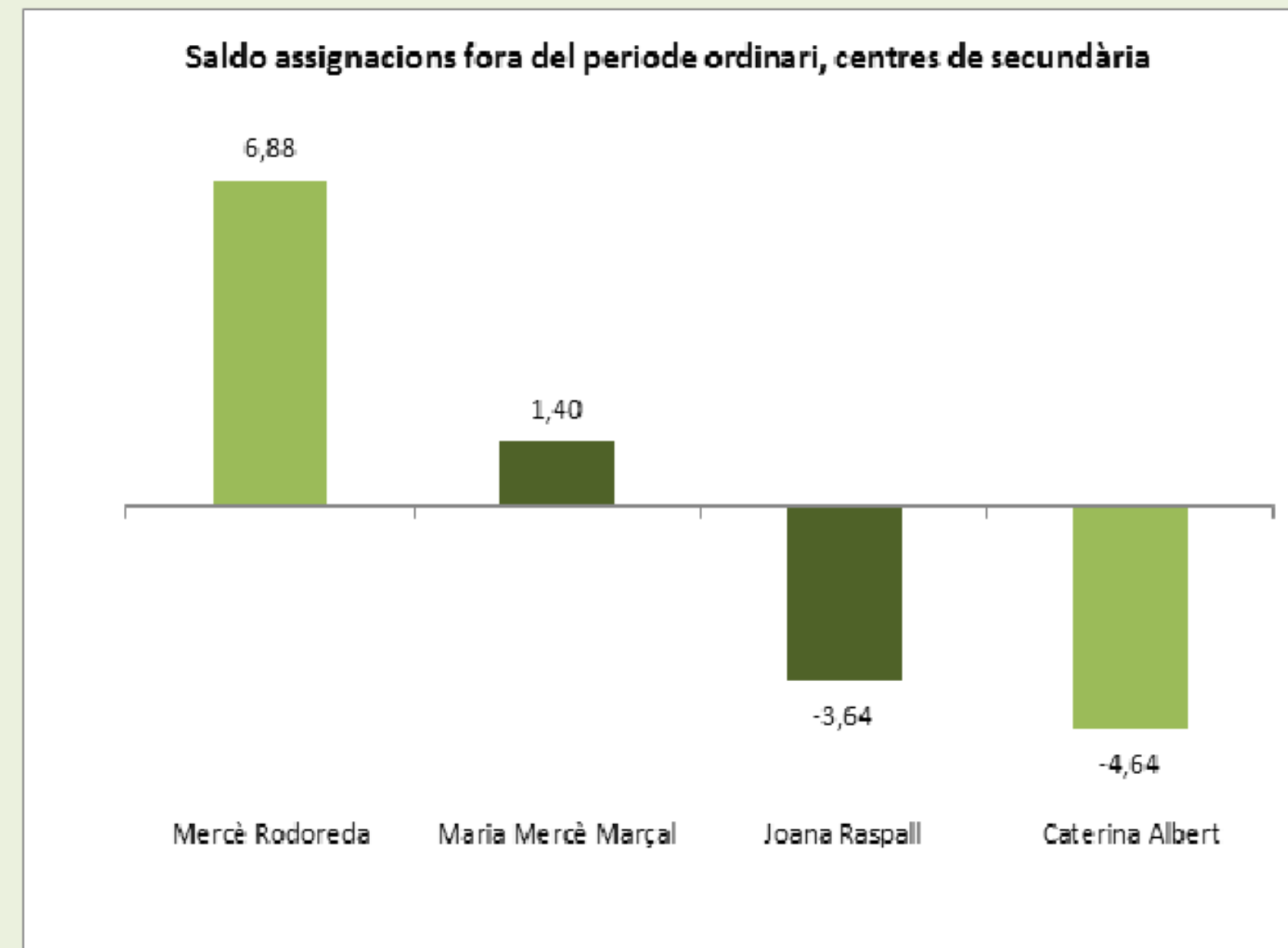
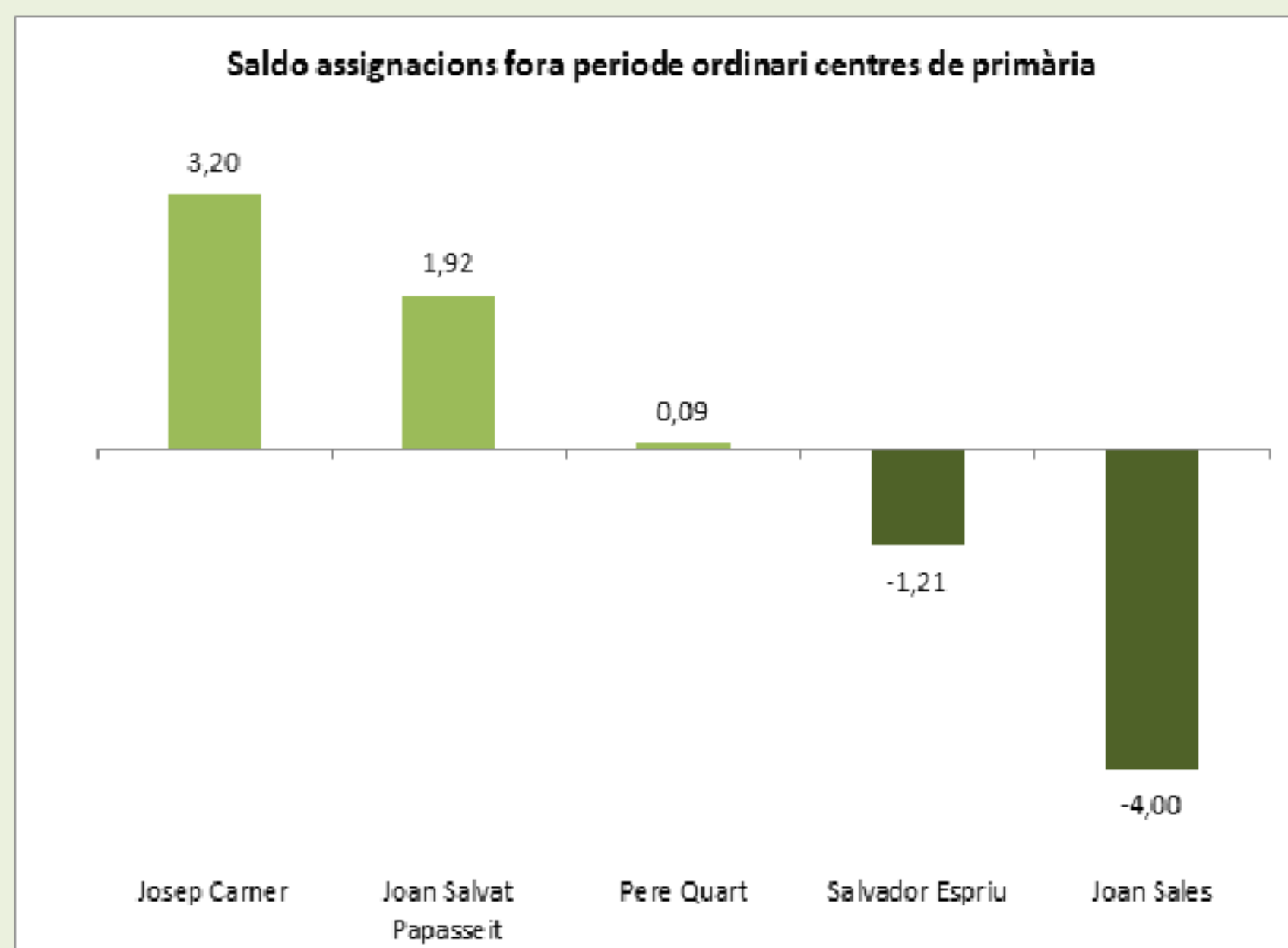
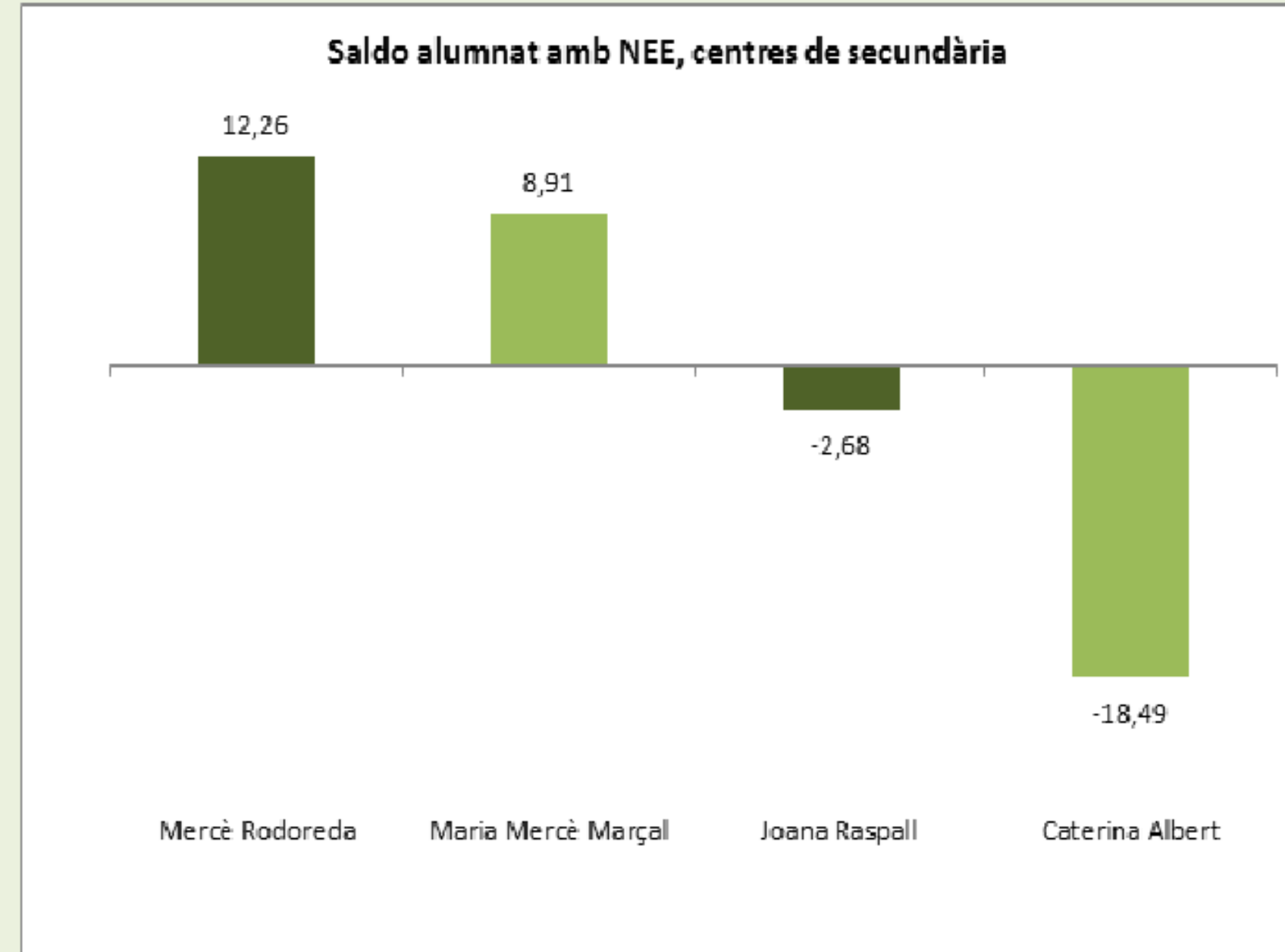
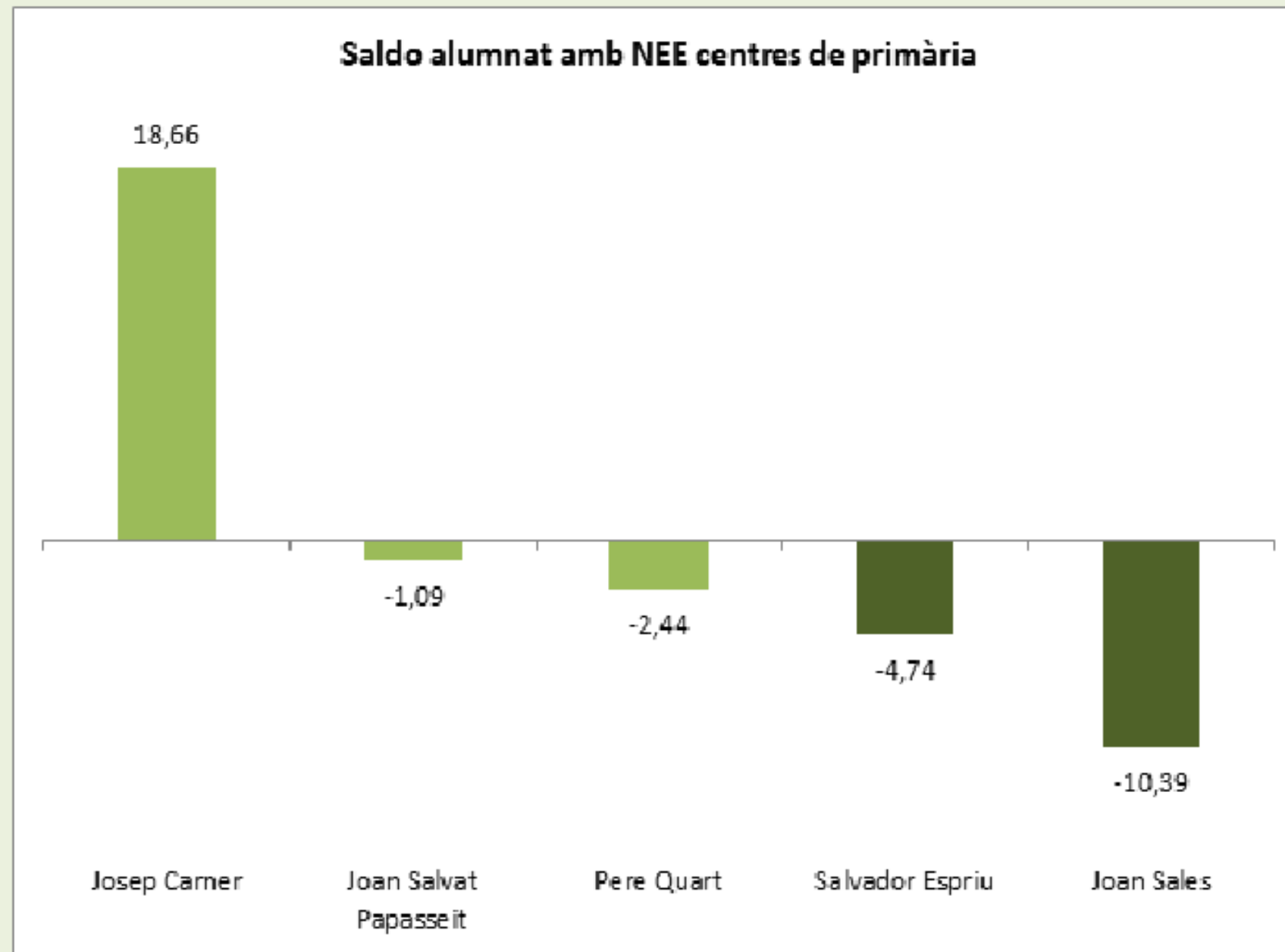
5.5 Exemple saldo resultant (taula)

Rodonella	matrícula	NEE	saldo alumnat NEE càlcul mitjana municipi
Josep Carner	365	80	18,66
Joan Salvat Papasseit	420	81	-1,09
Pere Quart	79	13	-2,44
Salvador Espriu	408	80	-4,74
Joan Sales	222	35	-10,39
	1494	292	19,5%
Mercè Rodoreda	150	35	12,26
Maria Mercè Marçal	238	45	8,91
Joana Raspall	110	14	-2,68
Caterina Albert	366	37	-18,49
	864	131	15,2%
PRIMÀRIA	ordinari	NEE	total
alumnat en inequitat	17,57	17,57	35,1
% sobre matrícula	1,5%	6,0%	2,4%
SECUNDÀRIA	ordinari	NEE	total
alumnat en inequitat	21,17	21,17	42,3
% sobre matrícula	2,9%	15,2%	4,9%

Rodonella	matrícula	MV	saldo alumnat MV segons mitjana municipi
Josep Carner	420	24	3,20
Joan Salvat Papasseit	365	20	1,92
Pere Quart	79	4	0,09
Salvador Espriu	408	19	-1,21
Joan Sales	222	7	-4,00
	1494	74	5,0%
Mercè Rodoreda	238	19	6,88
Maria Mercè Marçal	110	7	1,40
Joana Raspall	150	4	-3,64
Caterina Albert	366	14	-4,64
	864	44	5,1%
PRIMÀRIA	total		
alumnat assignat en inequitat	5,12		
% sobre assignacions	6,9%		
SECUNDÀRIA	total		
alumnat assignat en inequitat	8,28		
% sobre assignacions	18,8%		

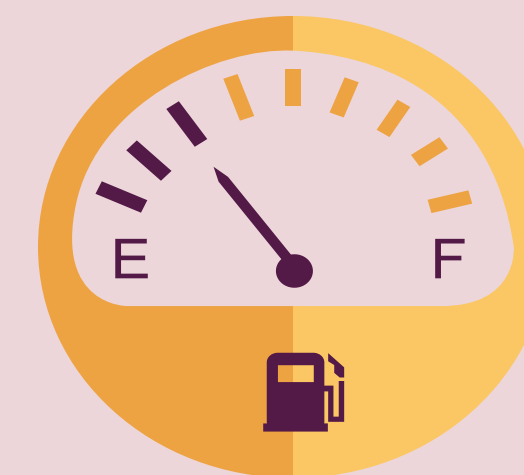
5.6 Exemple saldo resultant (gràfic)

SALDO ALUMNAT NEE I ASSIGNACIONS FORA DEL PERIODE ORDINARI, CURS 19-20

6. Què aporta el suport i quin és el valor afegit del Model segons els municipis?

EL SUPORT

La possibilitat de tenir referències d'altres municipis

El fet que es proposin eines adaptables i modificables al territori i al llarg del temps

Les anàlisi i reflexions fetes en les reunions de treball, així com els materials subministrats, han permès realitzar canvis, però també validar accions i estratègies

El poder tenir una estructura clara de treball, aplicable a qualsevol àmbit, basat en els tres eixos

La possibilitat no només de construir una nova estratègia, si no d'entendre i construir també un relat dels processos que han dut al context actual

Major coneixement i capacitat per interactuar amb altres actors

EL SISTEMA D'INDICADORS

L'evidència que és necessari disposar d'un sistema d'informació, malgrat la dificultat d'obtenció i manteniment de les dades

La importància d'incorporar les dades de serveis socials

La necessitat de convergir a nivell conceptual i metodològic amb altres actors, per tal de compartir dades i estratègia

La dificultat de trobar indicadors que reflecteixin i expliquin de forma sintètica i clara els processos de segregació escolar

ESPAIS I PROCESSOS

La necessitat de treballar de forma conjunta amb tots els actors i de manera alineada, especialment amb inspecció

La importància de la detecció d'alumnat NEE per a que tot el procés d'escolaritat equilibrada tingui sentit

La constatació de la distorsió que generen les vacants, la no reserva per matrícula viva de les places no ordinàries i els concerts

La dificultat de treballar conjuntament amb diferents actors, malgrat la importància de fer-ho

La descoberta del diagrama de procés com a eina d'anàlisi i millora

La utilitat dels modelaris, com a concepte i com a eina

ESTRATÈGIA

La importància de les dades per dissenyar qualsevol acció

La necessitat de compartir dades amb tots els actors per tal de construir confiança

El coneixement detallat del Decret 11/2021, la seva aplicabilitat, potencial i limitacions

El coneixement de l'àmbit competencial de l'ens local

La conveniència de polítiques d'acompanyament a les famílies en els processos d'escolarització equilibrada

La complexitat de trencar dinàmiques i percepcions dels diferents actors en concret, i de la societat en general

La necessitat de decidir qui decidirà què i en quins espais

Redacció:

Alba Caballé i Rivera

Drets d'explotació:

Diputació de Barcelona

**Diputació
Barcelona**

Àrea d'Educació,
Esports i Joventut

Gerència de Serveis d'Educació
Servei de Suport Municipal
Escola Industrial. Edifici del Rellotge, 1a planta
C. Comte d'Urgell, 187. 08036 Barcelona
Tel. 934 022 475 · s.sm.educacio@diba.cat
www.diba.cat/web/educacio